

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Typ posudku: *vedoucí práce*

Autorka práce: Anna Magdalena Koběřská

Název práce: Politické hodnoty a hodnotové orientace v mezigeneračním srovnání generace X a Y

Vazba práce na okruhy SZZ

- SZZ Sociologie, číslo okruhu: 6 (Socializace a identita)
- SZZ Metodologie, číslo okruhu: 3 (Etika výzkumu)
- SZZ specializace, číslo okruhu (specializace Sociální antropologie) nebo formulace tematického okruhu ve vazbě na jeden z kursů skupiny státnicové kursy pro specializaci: Studia současných společností: Politická kultura

Vedoucí práce: doc. Milan Tuček, CSc

Oponent/tka:

Navržené hodnocení: E

.....

Zdůvodnění Vašeho hodnocení práce (zejména výhrad a kritických připomínek) rozepište podle níže uvedených kritérií.

1. Je cíl práce (výzkumná otázka) jasně formulován a odpovídají mu závěry?

Cíl práce je představen v úvodu, výzkumné otázky a hypotézy jsou zformulovány ve zvláštní subkapitolce v metodologické části práce. Provedená sekundární analýza dat z Evropského výzkumu hodnot pak směřuje k jejich zodpovězení a k naplnění cíle práce.

2. Je práce vhodně strukturována? Navazují jednotlivé části textu plynule na sebe, je text věcný a logicky konzistentní?

Práce má přehlednou strukturu. Je rozdělena na teoretickou, metodologickou a praktickou část. Text uvnitř těchto částí na sebe logicky navazuje. Některé subkapitolky jsou napsány velice stručně (telegraficky) např. kapitolka věnovaná výzkumným otázkám a hypotézám v části výběru otázek z dotazníku EVS.

3. Je z práce patrná vazba tématu na zvolené okruhy SZZ ze sociologie, specializace a metodologie? Jsou pasáže týkající se zvolených okruhů harmonicky včleněné do celku bakalářské práce?

Určitá vazba na zvolené okruhy je v práci patrná. Nepochybně politické hodnoty jsou součástí politické kultury české společnosti, která je stručně nastíněna v jedné z kapitol (str.9-10). Kolektivní identita by mohla být u rozboru generací více zdůrazněna. Etice výzkumu je věnován jeden odstavec v metodologické části, kde je řečeno, že Evropských výzkum hodnot nepochybně splňuje všechny etické požadavky a další požadavky, kladené na výsledky výzkumu a jejich dostupnost a vůbec na informace o výzkumu.

4. *Dokládají pasáže práce, ve kterých je rozvíjena vazba práce na státnicové okruhy, dostatečně hlubokou znalost studovaného tématu, problému či jevu na jeho teoretické nebo metodologické rovině? Je znalost zvoleného státnicového okruhu vhodně reflektována v analýze a při formulování závěru práce?"*

Státnicové okruhy jsou sice přítomny v textu, ale netvoří jeho výkladovou osu. Takže jejich reflexe ve vlastní analýze dat je spíše tušená (hodnotová identita generací X, Y, souvislost s politickou kulturou) a v závěrech není nějak zdůrazněna. Netuším, jak by měla být v závěrech reflektována etika výzkumu.

5. *Opírá se autorka o dostatek literatury relevantní tématu práce? Využívá i cizojazyčné texty?*

Literatura zahrnuje jak klasické texty (Parsons, Weber, Rawls, Mills,) na téma hodnot, politické kultury (Almond, Vebra, Dahl), generací (Erikson, Mannheim), tak texty novější a také texty věnované výsledkům výzkumů z posledních let. Většina klasických textů je uvedena v anglickém originále.

6. *Jak je kvalita použitých dat nebo zdrojů (včetně jejich výběru, sběru a popisu) a metod jejich analýzy?*

Autorka provedla vlastní analýzu dat z výzkumu EVS a to z roku 1999 a 2017. Z každého výzkumu vybrala věkovou kohortu 21-36 let, která zhruba odpovídá tomu, jak je v literatuře vymezena generace X a generace Y. Zároveň na základě rozvahy provedené v teoretické části z dotazníku vybrala otázky ke čtyřem oblastem politických hodnot: obecný postoj k politice (3 otázky, jedna z nich je spokojenost s demokracií?), postoj ke svobodě a rovnosti (3 otázky, jedna z nich je zařazení na pravolevém politickém kontinuu?), postoj ke spravedlnosti (1 otázka) a míra politické participace (4 otázky – petice, bojkot, povolená a nepovolená demonstrace – chybí účast ve volbách).

Tady je určité úskalí, které spočívá v tom, do jaké míry volba otázek odpovídá vymezení té které politické hodnoty. Navíc EVS nabízí řadu dalších otázek, které jsou s uvedenými politickými hodnotami v souladu. Podmínkou pochopitelně je, aby se otázka opakovala v obou výzkumech ve stejném znění.

Na těchto otázkách provedla porovnání rozložení odpovědí v závislosti na generaci (tabulky 2. stupně) s testem na statistickou významnost rozdílu v procentním rozložení. Výsledky jsou podrobně okomentovány ve vazbě na čtyři testované hypotézy: (ne)shoda generací ve vnímání politiky, v politické participaci, ve vnímání spravedlnosti a ve vnímání svobody a rovnosti.

Při podrobnějším čtení tabulek se ukáže několik nejasností, na které jsem měl jako školitel autorku upozornit při čtení pracovních verzí textu. Trochu jsem spoléhal na to, že jde o relativně jednoduché výpočetní operace (spojení dvou datových setů se shodnými znaky). Zcela chybná je tabulka zájem o politiku (str. 16), kde mne mělo zarazit, že generace X neuvedla odpověď „vůbec se nezajímám“. Až při psaní posudku jsem v datech z roku 1999 zjistil, že takto odpovědělo zhruba 10 % dotázaných. Nejspíše došlo k záměně znaků, pod Q29 mám v datovém souboru z roku 1999 zcela jiný znak (to je možná dáno tím, že datový soubor mám z roku 2010, autorka jistě používala novější databázi EVS).

Mírně problematické jsou údaje za generaci Y u všech položek zahrnutých pod politickou participaci. Jde o to, že N se pohybuje od 276 po 178 (příčemž generace Y je v souboru zastoupena 354 respondenty). Generace X sice také kolísá, ale jen mezi 450-470 respondenty (při celku 490). Obojí je nejspíš způsobeno odpovědí „nevím“, která ale není zahrnuta do tabulek a není ani nijak okomentována.

Stejný problém je u hodnoty vyjadřující spravedlnost („základní potřeby pro všechny“), kde generace Y je zastoupena 115 respondenty.

Odpověď „nevím“ pochopitelně nese nějakou informaci, případné zahrnutí tabulek by jistě změnilo statické vyhodnocení mezigeneračních rozdílů.

K analýze dat mám ještě jednu podstatnou připomínku: chybí jakákoliv deskripce sociodemografických charakteristik komparovaných souborů. Proč se velikostně liší, jaké je rozložení socioekonomického statusu a vzdělání (došlo k masifikaci vysokoškolského studia) atd., a následně nějaká úvaha, zda ke generačnímu posunu mohly přispět nějaké posuny v souborech např. zvýšení vzdělání. I v tomto případě jde o určitou nedůslednost školitele.

7. Jaká je kvalita argumentů, o něž autorka opírá závěry, k nimž dospěla?

Kvalita argumentů souvisí s kvalitou provedených statistických analýz. Jak jsem uvedl výše, výpočty nejsou zcela v pořádku.

8. Jsou v práci autorčina tvrzení a zjištění jasně odlišena od tvrzení a zjištění převzatých?

Ano

9. Jaká je úroveň odkazového aparátu, jazyka a dalších formálních náležitostí?

Odkazový aparát je v pořádku. Text je dobře čitelný, gramaticky správně. Co se týče prezentace výsledků (tabulky) je proveden přehledným způsobem, snad jen chybí obvyklé očíslování tabulek. Nejasné je, k čemu vlastně je tentokráte očíslovaný seznam příloh, když tabulky jsou součástí textu.

10. Jiné přednosti a/nebo nedostatky, které neodpovídají výše uvedeným kritériím (jsou-li jaké).

11. Náměty na diskuzi při obhajobě práce.

12. Vyplňuje pouze vedoucí práce

Prohlašuji, že jsem se seznámil/a s výsledkem kontroly originality textu závěrečné práce v systému: [ ] Theses [12%] Turnitin [20%] Ouriginal (Urkund)

Komentář vedoucí/ho práce k výsledku kontroly:

Předkládaná práce je v pořádku. Jde o shody v slovech, v jednotlivých větách, uváděných citovaných autorech...., spojených s tématem generací či hodnot. Nejde v žádném případě o převzetí částí textů.

Celkové hodnocení práce:

Práci doporučuji k obhajobě. Jde o poměrně dobře zpracovanou studii, která řeší generační rozdíl v politických hodnotových orientacích. Vzhledem k závažným nedostatkům, které jsem dodatečně zjistil v analýze dat, navrhuji hodnocení E.

Datum:

Podpis:

